

**BALSAVIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS
DIPLOMATINĖSE ATSTOVYBĖSE IR KONSULINĖSE ĮSTAIGOSE
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro teikimu sudaro Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose, kuriose vyksta balsavimas, sąrašą ir kiekvienai diplomatinei atstovybei ar konsulinei įstaigai (toliau – atstovybė) nustato balsavimo dieną (ne mažiau kaip 3 dienas).

2. Už balsavimo organizavimą, protokolų ir kitų VRK nustatytų rinkimų dokumentų pateikimą VRK atstovybėse atsako jų vadovai. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (toliau – URM) užtikrina saugias elektroninių ryšių priemones, kuriomis balsavimo komisijos perduoda rinkimų dokumentų duomenis VRK elektroniniu būdu VRK nustatyta tvarka.

3. Balsavimo komisijos sudaromos iš komisijos pirmininko ir ne mažiau kaip dviejų narių. Balsavimo komisiją iš atstovybės darbuotojų arba kitų užsienio valstybėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių sudaro atstovybės vadovas. Balsavimo komisijos sudėtis pranešama VRK.

4. Atstovybės balsavimo komisija atlieka šias funkcijas: sudaro ir tikslina rinkėjų sąrašus, sudaro papildomą rinkėjų sąrašą, išrašo rinkėjo korteles, nustatytomis dienomis organizuoja balsavimą atstovybėse ir papildomose balsavimo vietose (toliau – punktas), taip pat balsavimą paštu, skaičiuoja balsus, surašo atstovybės balsavimo komisijos balsų skaičiavimo protokolus, sudaro atstovybės finansinę balsavimo išlaidų ataskaitą, teikia informaciją rinkėjams apie Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimus (toliau – Prezidento rinkimai), rinkimus į Europos Parlamentą (toliau – Europos Parlamento rinkimai) ir VRK sprendimus dėl balsavimo užsienyje.

**II SKYRIUS
LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKĖJŲ, ESANČIŲ NE LIETUVOS RESPUBLIKOJE,
SĄRAŠŲ SUDARYMO TVARKA**

5. Užsienio valstybėse esantys Lietuvos Respublikos piliečiai įrašomi į Vilniaus miesto savivaldybės rinkėjų sąrašą. Į rinkėjų sąrašą gali būti įrašomi rinkėjai, kurie balsavimo iš anksto laikotarpiu ir rinkimų dieną negali sugrįžti į Lietuvą. Jiems sudaromos sąlygos balsuoti Lietuvos Respublikos atstovybėse.

**III SKYRIUS
RINKĖJŲ, BALSUOJANČIŲ ATSTOVYBĖSE, REGISTRACIJA**

6. Rinkėjas užpildo Rinkėjo registracijos prašymą (toliau – prašymas) (Prš-1) VRK elektroninėje Lietuvos Respublikos rinkėjų, balsuojančių užsienyje, registracijos sistemoje (toliau –

ERS). Nuorodos į ERS – Rinkėjo puslapio elektroninę registraciją (<https://www.rinkejopuslapis.lt/elektronine-registracija>) pateikiamos atstovybių interneto svetainėse. Rinkėjai, negalintys pateikti prašymo per ERS, prašymą pateikia atvykę į artimiausią atstovybę arba prašymą išsiunčia atstovybei paštu ar elektroninių ryšių priemonėmis. Atstovybių balsavimo komisijos nariai, prisijungę prie ERS, gautų rinkėjų prašymo duomenis įveda į ERS. Balsavimo komisijos nariai, įvesdami rinkėjų prašymo duomenis, patikrina posistemėje „Rinkėjai“, ar prašyme nurodytas pilietybę patvirtinančio asmens dokumento numeris sutampa su ERS nurodytu asmens dokumento numeriu. Jeigu rinkėjo pateikto asmens dokumento numeris ir ERS nurodomo dokumento numeris nesutampa, atstovybės balsavimo komisija susisiekiama su rinkėju ir prašo jo patikslinti minėtus duomenis. Rinkėjai, neturintys galimybių pateikti prašymą pirmiau nurodytomis priemonėmis, gali pateikti savo prašymo duomenis atstovybės balsavimo komisijai telefonu. Prašymą pateikę rinkėjai įtraukiami į išankstinį rinkėjų sąrašą, kurį sudaro atstovybė kartu su VRK.

IV SKYRIUS

ATSTOVYBIŲ BALSAVIMO KOMISIJŲ DARBAS SU ELEKTRONINE RINKĖJŲ, BALSUOJANČIŲ UŽSIENYJE, REGISTRACIJOS SISTEMA

7. Atstovybių balsavimo komisijos narius kaip VRK informacinių sistemų (toliau – VRKIS) vartotojus įregistruoja VRK. Balsavimo komisijos nariai prie VRKIS prisijungia naudodami VKR išduotą sertifikatą. VRK perduoda sertifikatus URM. URM sertifikatus saugiomis elektroninio ryšio priemonėmis perduoda balsavimo komisijų nariams. Visi atstovybių balsavimo komisijų nariai, kurie dirba su VRKIS, pasirašo pasižadėjimą saugoti asmens duomenų paslaptį.

8. Kiekviena atstovybė ERS nurodo dienų skaičių iki rinkimų dienos (gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą gegužės 26 d.), iki kurios priima rinkėjų prašymus (Prš-1) balsuoti paštu. Šis dienų skaičius nurodomas atsižvelgiant į užsienio valstybės pašto specifiką ir nustatomas pagal tai, iki kurios datos rinkėjas, pateikęs prašymą balsuoti paštu, galės laiku gauti iš atstovybės laišką su rinkimų dokumentais ir spėti išsiųsti juos atgal į atstovybę. Vėliau prie ERS prisijungęs rinkėjas negalės pateikti prašymo balsuoti paštu (galės pasirinkti tik balsavimą atvykus į atstovybę ir balsavimo būdą galimo pakartotinio balsavimo ir rinkimų į Europos Parlamentą metu). Rinkėjai, balsuojantys asmeniškai atvykę į atstovybę, gali registruotis ERS iki rinkimų dienos (imtinai). Rinkėjai, atvykę į atstovybę balsavimo dienomis, gali balsuoti ir iš anksto neužsiregistravę ERS. Rinkėjai ERS užsiregistruoja atvykę į atstovybę arba juos ERS užregistruoja atstovybės balsavimo komisija.

9. Atstovybės balsavimo komisijos nariai peržiūri kiekvieną atitinkamai atstovybei per ERS pateiktą rinkėjo prašymą. Jeigu balsavimo komisijos narys, peržiūrėjęs rinkėjo prašymą, neranda akivaizdžiai netikslių asmens duomenų, dėl kurių rinkėjas negali gauti atstovybės išsiųstų rinkimų dokumentų, rinkėjo prašymas yra patvirtinamas. Rinkėjai, kurių prašymai yra patvirtinti, įrašomi į atitinkamos atstovybės rinkėjų sąrašą. Šie rinkėjai bus perkeltami į atstovybės rinkėjų sąrašą, t. y. rinkėjai bus įrašyti į elektroninį atstovybės rinkėjų sąrašą posistemėje „Rinkėjai“ (toliau – RINKĖJAI), o prašymo statusas ne anksčiau kaip 2019 m. balandžio 3 d. ERS taps „Įtrauktas į rinkėjų sąrašą“.

10. Jeigu atstovybės balsavimo komisijos narys, ERS peržiūrėjęs rinkėjo pateiktą prašymą, pastebi akivaizdžių klaidų, dėl kurių rinkėjas gali negauti rinkimų dokumentų, arba pastebi, kad rinkėjas pateikė ne visus duomenis, kuriuos balsavimo komisijos narys gali pataisyti ar papildyti

(pavyzdžiui, surasti ir įrašyti rinkėjo adreso pašto indeksą), tada balsavimo komisijos narys ERS ištaiso rinkėjo prašyme padarytas klaidas ar trūkumus. Ištaisius rinkėjo prašyme klaidas, toks prašymas yra patvirtinamas ERS. Jeigu balsavimo komisijos narys, peržiūrėjęs rinkėjo, pasirinkusio balsuoti paštu, prašymą, randa klaidų, kurių neįmanoma ištaisyti (pavyzdžiui, rinkėjas nenurodė buto, namo numerio, gatvės pavadinimo), tada rinkėjo prašymas ERS netvirtinamas tol, kol rinkėjas patikslina pateiktus duomenis:

10.1. balsavimo komisijos narys susisiekiama su rinkėju jo prašyme nurodytu el. pašto adresu ar telefono numeriu ir prašo patikslinti prašyme nurodyto adreso duomenis;

10.2. jeigu rinkėjas nėra nurodęs savo kontaktinių duomenų ir dėl to nepavyksta su juo susisiekti arba rinkėjas nepatikslina savo adreso duomenų po atstovybės jam išsiųsto el. laiško ar skambučio su prašymu tai padaryti, balsavimo komisija tokį prašymą patvirtina, tačiau rinkimų dokumentų tokiam rinkėjui nesiunčia (jeigu nėra jokios tikimybės, kad rinkėją pasieks išsiųsti rinkimų dokumentai). Iš RINKĖJAI atspausdintame galutiniame arba papildomame rinkėjų sąraše žymos „Balsavimo komisijos nario parašas, išduodant ar išsiunčiant rinkėjui biuletenius“ vietoje pažymima „N“.

11. Jeigu atstovybės balsavimo komisijos narys, peržiūrėdamas rinkėjo prašymą (Prš-1) ERS, pastebi, kad rinkėjas, pageidaujantis balsuoti paštu pagal jo prašyme nurodytą adresą, yra pasirinkęs ne tą atstovybę, kurią turėtų (pavyzdžiui, valstybėse, kuriose yra kelios atstovybės), tada atstovybė apie tokį rinkėją praneša VRK el. paštu ir VRK atsakingas darbuotojas rinkėjo prašymą ERS perkelia į atitinkamą atstovybę.

12. Rinkėjai, pateikę prašymą, įtraukiami į išankstinį rinkėjų sąrašą.

V SKYRIUS

IŠANKSTINIAI ATSTOVYBIŲ RINKĖJŲ SĄRAŠAI

13. Išankstiniai atstovybių rinkėjų sąrašai sudaromi pagal ERS pateiktus rinkėjų prašymus. Išankstinį atstovybės rinkėjų sąrašą atstovybės balsavimo komisijos nariai pasiekia prisijungę prie RINKĖJAI.

14. Išankstinis rinkėjų sąrašas naudojamas rinkėjams identifikuoti.

15. Rinkėjai turi teisę susipažinti su išankstiniu rinkėjų sąrašu ne vėliau kaip nuo 2019 m. balandžio 17 d. atitinkamoje atstovybėje. Prie įėjimo į balsavimo patalpas turi būti nurodytas laikas ir vieta šiai rinkėjų teisei įgyvendinti. Atstovybės išankstinio rinkėjų sąrašo duomenys teikiami rinkėjams tik apie juos pačius. Norėdamas sužinoti, ar jis yra įtrauktas į atstovybės rinkėjų sąrašą, rinkėjas gali atvykti į atstovybę ir pateikti asmens duomenis, kurie įvedami į ERS. Rinkėjas gali šią teisę taip pat įgyvendinti prisijungęs prie ERS, susisiekęs su atstovybės balsavimo komisija telefonu ar el. paštu.

16. Draudžiama daryti atstovybės rinkėjų sąrašų kopijas ar kitu būdu dauginti ar platinti šiuos sąrašus.

VI SKYRIUS

GALUTINIAI ATSTOVYBIŲ RINKĖJŲ SĄRAŠAI

17. Išankstiniai atstovybių rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir VRK nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais patvirtinami kaip galutiniai atstovybių rinkėjų sąrašai (S1) 2019 m. gegužės 12

d. Prezidento rinkimuose ne vėliau kaip iki balandžio 27 d. imtinai. Galutiniai atstovybių sąrašai gali būti keičiami (dėl rinkėjo mirties, norint išvengti dvigubo balsavimo, pasikeitus rinkėjo adresui po sąrašo sudarymo, dėl balsavimo kitoje atstovybėje ar Lietuvoje). Galutiniai atstovybių rinkėjų sąrašai naudojami balsavimui paštu ir balsavimo atstovybėse dienomis. Atstovybės balsavimo komisija galutinius atstovybės rinkėjų sąrašus atspausdina iš RINKĖJAI, ne vėliau kai balsavimo komisija pradeda siųsti rinkėjams paštu rinkimų dokumentus. Atstovybių, kuriose nėra rinkėjų, užregistravusių balsuoti paštu, balsavimo komisijos galutinius atstovybės rinkėjų sąrašus atspausdina iš RINKĖJAI ne vėliau kaip likus vienai dienai iki balsavimo pradžios atstovybėse.

17.1. Galutinius 2019 m. gegužės 26 d. galimo pakartotinio balsavimo Prezidento rinkimuose ir rinkimų į Europos Parlamentą atstovybių rinkėjų sąrašus atstovybių balsavimo komisijos atspausdina iš RINKĖJAI ne vėliau kaip gegužės 23 d.

18. Galutiniame atstovybės rinkėjų sąrašė (S1) turi būti nurodyta:

18.1. eilės numeris;

18.2. rinkėjo kortelės numeris (jis gali nesutapti su eilės numeriu);

18.3. vardas;

18.4. pavardė;

18.5. gyvenamoji vieta užsienyje (adresas, kuriuo siunčiami rinkimų dokumentai);

18.6. numatomas balsavimo būdas;

18.7. balsavimo žymos:

18.7.1. rinkėjo parašas, jeigu rinkėjas balsuoja atstovybės patalpose;

18.7.2. atstovybės balsavimo komisijos nario parašas – balsavimo komisijos narys pasirašo išduodamas ar išsiųsdamas rinkėjui biuletenius;

18.7.3. žyma apie rinkėjui paštu išsiųstus rinkimų dokumentus (išsiuntimo data);

18.7.4. žyma apie iš rinkėjo paštu gautus rinkimų dokumentus (gavimo data).

19. Atstovybės kartu su VRK pagal gautus prašymus sudaro galutinius atstovybių rinkėjų sąrašus (S1).

20. Elektroninis galutinis atstovybės rinkėjų sąrašas atstovybės balsavimo komisijai prieinamas RINKĖJAI.

VII SKYRIUS PAPILDOMI ATSTOVYBIŲ RINKĖJŲ SĄRAŠAI

21. Po galutinių atstovybių rinkėjų sąrašų (S1) sudarymo iki rinkimų dienos (imtinai) papildomi atstovybių rinkėjų sąrašai (S2) sudaromi pagal rinkėjų prašymus, pateiktus per ERS. Į papildomą atstovybės rinkėjų sąrašą įrašomi rinkėjai, balsuojantys paštu ir atstovybės patalpose.

22. Balsavimo atstovybėje dienomis į atstovybės patalpas atvykusio rinkėjo, vėliausiai rinkimų dieną iki balsavimo atstovybėje pabaigos, neįtraukto į galutinį ar papildomą rinkėjų sąrašą (S1; S2), duomenis posistemėje ABRIS-RINKĖJAI (rinkimų dieną) (toliau – ABRIS) patikrina balsavimo komisijos narys. Jeigu ABRIS nėra pažymėta, kad rinkėjas jau apsilankė kitoje rinkimų apylinkėje ar atstovybėje, tuomet rinkėjas pats užpildo prašymą ERS arba jo duomenis į ERS įveda balsavimo komisijos narys, o rinkėjo ERS pateiktas prašymas yra patvirtinamas. Tada iš RINKĖJAI yra atspausdinamas papildomas rinkėjų sąrašas su rinkėjo duomenimis. Atstovybė ABRIS pažymi, kad

rinkėjas atvyko balsuoti. Jeigu yra nustatoma, kad rinkėjas yra įrašytas į kitos atstovybės rinkėjų sąrašus, atstovybės balsavimo komisija dėl tokio rinkėjo susisiekiama su VRK.

23. Atstovybė, kuri neturi galimybių naudotis VRKIS elektroninėmis priemonėmis, praneša apie tai VRK. VRK, elektroninėmis priemonėmis gavusi iš atstovybių papildomus atitinkamos rinkimų dienos rinkėjų sąrašų duomenis, suveda juos į ERS.

24. Papildomame atstovybės rinkėjų sąraše (S2) turi būti nurodyta:

24.1. eilės numeris;

24.2. rinkėjo kortelės numeris (tęsimas toliau po paskutinio galutinio sąrašo rinkėjo kortelės numerio (jis nesutampa su eilės numeriu));

24.5. vardas;

24.6. pavardė;

24.7. numatomas balsavimo būdas;

24.8. gyvenamoji vieta užsienyje (adresas užrašytas pagal tos valstybės korespondencijai taikomus reikalavimus. Nebūtina, jeigu rinkėjas nurodo, kad balsuos tik atvykęs į atstovybę);

24.9. balsavimo žymos:

24.9.1. rinkėjo parašas, jeigu balsuoja balsavimo patalpoje;

24.9.2. atstovybės balsavimo komisijos nario parašas – komisijos narys pasirašo išduodamas ar išsiųsdamas biuletenius;

24.9.3. žyma apie rinkėjui paštu išsiųstus rinkimų dokumentus (išsiuntimo data);

24.9.4. žyma apie rinkėjo gautus paštu rinkimų dokumentus (gavimo data).

25. Siekiant išvengti dvigubo balsavimo, atstovybei įsteigus balsavimo punktus, balsavimo punkte dieną atstovybė elektroninių ryšių priemonėmis perduoda į punktą rinkėjų sąrašo kopijas ir informuoja punkto balsavimo komisiją apie rinkėjus, kurie jau balsavo paštu arba atstovybės patalpose iki balsavimo punkte dienos. Balsavimo dieną punktas sudaro tik papildomus rinkėjų sąrašus, jeigu rinkėjo nėra atstovybės galutiniame ir papildomame rinkėjų sąrašuose. Punkto balsavimo komisija rinkėją, kuris nėra įrašytas į atstovybės rinkėjų sąrašus, užregistruoja ERS ir pažymi ABRIS apie jo atvykimą balsuoti.

VIII SKYRIUS

RINKĖJŲ, GYVENANČIŲ NE LIETUVOS RESPUBLIKOJE, ĮRAŠYMAS Į LIETUVOS RINKIMŲ APYLINKIŲ RINKĖJŲ SĄRAŠUS

26. Rinkėjas, kuris yra deklaravęs išvykimą iš Lietuvos Respublikos, tačiau raštu patvirtina (pareiškimas laisvos formos), kad šiuose rinkimuose nėra balsavęs iš anksto užsienyje ar kitoje rinkimų apylinkėje, ir pateikia Lietuvos Respublikos piliečio pasą ar asmens tapatybės kortelę, gali būti įrašytas: balsavimo iš anksto metu – į rinkimų apylinkės, nurodytos šio aprašo priede pateikiamame sąraše, rinkėjų sąrašus; rinkimų dieną – į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal faktinę rinkėjo buvimo vietą pagal rinkėjo laisvos formos prašymą. Apylinkės rinkimų komisija, įrašydama rinkėją į rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašus, vadovaujasi VRK 2018 m. gruodžio 21 d. sprendimų Nr. Sp-224 „Dėl rinkėjų sąrašų sudarymo, tikslinimo ir naudojimo Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos parlamentą tvarkos aprašo patvirtinimo“.

IX SKYRIUS

BALSAVIMO ATSTOVYBĖSE ORGANIZAVIMO IR VYKDYMO TVARKA

PIRMASIS SKIRSNIS RINKĖJŲ, BALSUOJANČIŲ UŽSIENYJE, INFORMAVIMAS

27. Atstovybės skelbia informaciją apie registraciją balsavimui užsienyje Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą savo interneto svetainėse, socialinių tinklų paskyrose, perduoda informaciją apie tai lietuvių bendruomenėms užsienyje.

ANTRASIS SKIRSNIS RINKIMŲ DOKUMENTŲ PRISTATYMAS

28. VRK 2019 m. gegužės 12 d. Prezidento rinkimų dokumentus – rinkimų biuletenius, vidinius ir išorinius balsavimo vokus – išsiunčia į atstovybes ne vėliau kaip 2019 m. balandžio 12 d. Atstovybės balsavimo komisija surašo rinkimų biuletenių gavimo aktą.

28.1. 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą rinkimų biuletenius, vidinius ir išorinius balsavimo vokus – išsiunčia į atstovybes ne vėliau kaip 2019 m. balandžio 30 d.

28.2. Jeigu vyks pakartotinis balsavimas Prezidento rinkimuose, VRK Prezidento rinkimų biuletenio formą iki 2019 m. gegužės 14 d. elektroninėmis priemonėmis išsiunčia atstovybėms. Balsavimo komisijos organizuoja pakartotinio balsavimo Prezidento rinkimų biuletenių dauginimą.

TREČIASIS SKIRSNIS BALSAVIMO LAIKAS IR VIETA

29. Balsavimas atstovybių patalpose vyksta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2019 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. Sp-67 „Dėl diplomatinių atstovybių, konsulinių įstaigų ir papildomų balsavimo vietų užsienyje, kuriose vyks balsavimas, sąrašo, balsavimo dienų ir laiko“.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BALSAVIMO PATALPŲ PARENGIMAS

30. Atstovybės vadovas skiria patalpą balsuoti atstovybėje. Balsavimo patalpa turi būti tinkamai parengta balsavimui. Patalpoje turi būti vieta, kur rinkėjas galėtų slapta užpildyti rinkimų biuletenius, balsadėžė, į kurią rinkėjas įmeta rinkimų biuletenius, taip pat darbo vietos balsavimo komisijos nariams ir rinkimų stebėtojams. Slaptos balsavimui skirtos vietos negali būti filmuojamos ar įrengtos po filmavimo kameromis. Balsavimo patalpoje turi būti informacija apie Lietuvos Respublikos politines partijas, kurios iškėlė kandidatus į Europos parlamento narius, informacija arba plakatai apie kandidatus į Europos Parlamento narius (visą būtiną skelbti informaciją atstovybei paštu arba el. paštu perduoda VRK) bei kita su rinkimais susijusi medžiaga (VRK sprendimai dėl balsavimo atstovybėse organizavimo). Atstovybės vadovas užtikrina, kad balsavimo patalpa būtų parengta laiku, saugoma nuo pašalinių asmenų ir prieinama rinkėjams. Atstovybės balsavimo komisija gali organizuoti balsavimą ir

ne atstovybės patalpose. Pasibaigus balsavimo laikui nustatytais balsavimo atstovybėje dienomis, išskyrus rinkimų dieną, balsadėžė saugoma pašaliniais asmenimis neprieinamoje ir saugioje patalpoje.

PENKTASIS SKIRSNIS BALSAVIMO PRADŽIA

31. Pirmąją balsavimo atstovybėje dieną atstovybės balsavimo komisija patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ją užkliauja ir antspauduoja atstovybės arba herbiniu antspaudu. Prieš uždarant balsavimo patalpą, balsadėžė yra uždaroma ir antspauduojama. Balsadėžė atidaroma atvykus rinkėjui balsuoti. Balsadėžę antspauduoja balsavimo komisijos pirmininkas, dalyvaujant bent vienam balsavimo komisijos nariui.

32. Pirmąją balsavimo atstovybės patalpoje dieną perskaičiuojami rinkimų biuleteniai, patikrinama, kiek jų panaudota balsuojant paštu, ir surašomas protokolas (Pf-1).

33. **Rinkimų biuleteniai antspauduojami dešiniajame viršutiniame biuletenio kampe atstovybės arba herbiniu antspaudu.** Rekomenduojama iš anksto antspauduoti pakankamą rinkimų biuletenių skaičių.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS RINKĖJO ASMENS TAPATYBĖS NUSTATYMAS

34. Prie įėjimo į balsavimo patalpą rinkėjas pateikia balsavimo komisijos nariui Lietuvos Respublikos piliečio pasą, Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelę ar kitą asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Nustačius, kad rinkėjas yra atstovybės rinkėjų sąrašuose, ABRIS pažymima, kad rinkėjas atvyko balsuoti.

35. Balsavimo komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, iš pateiktų dokumentų nustato, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į atstovybės rinkėjų sąrašą įrašytas pilietis. Nustatyti asmens, įrašyto į rinkėjų sąrašą, tapatybę galima ir dviem į tos atstovybės rinkėjų sąrašą įrašytiems Lietuvos Respublikos piliečiams apie tai paliudijus raštu. Po to, kai rinkėjas ir balsavimo komisijos narys, išduodantis rinkimų biuletenius, pasirašo atstovybės rinkėjų sąraše, rinkėjui išduodamas rinkimų biuletenis.

SEPTINTASIS SKIRSNIS BALSAVIMO ATSTOVYBĖS PATALPOSE TVARKA

36. Rinkėjai, balsuojantys atstovybės patalpose, nenaudoja vidinio ir išorinio balsavimo vokų, išskyrus atvejus, kai atstovybėje gautų paštu vokų yra mažiau kaip trys ir atstovybės patalpoje balsavusių rinkėjų yra mažiau kaip trys rinkėjai.

37. Jeigu rinkėjui neaišku, kaip pildyti rinkimų biuletenį, prieš išduodami rinkimų biuletenį balsavimo komisijos nariai turi tai paaiškinti, tačiau agituoti draudžiama. Gavęs rinkimų biuletenį ir pasirašęs rinkėjų sąraše, rinkėjas eina į balsavimo kabiną arba specialiai slaptam balsavimui skirtą vietą ir joje biuletenius užpildo. Į balsavimo kabiną rinkėjas gali įeiti ir joje būti tik vienas, išskyrus Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo 56 straipsnio 5 dalyje ir Rinkimų į Europos Parlamentą 66

straipsnio 5 dalyje numatytus atvejus. Pildyti biuletenius ne specialiai slaptam balsavimui skirtoje vietoje draudžiama. Užpildytą rinkimų biuletenį rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

38. Jeigu rinkėjas prašo, sugadintas rinkimų biuletenis balsavimo komisijos sprendimu pakeičiamas nauju. Balsavimo komisijos pirmininkas sugadintą biuletenį perbraukia rašalu (šratinuku) ir ant jo pasirašo, ant sugadinto biuletenio taip pat pasirašo vienas iš balsavimo komisijos narių. Sugadinti rinkimų biuleteniai laikomi atskirai.

39. Jeigu atstovybės balsavimo komisija nusprendžia, kad rinkėjai balsuoja patalpoje naudodami išorinį ir vidinį vokus, balsavimo komisijos narys išduoda rinkėjui rinkimų biuletenį, vidinį ir išorinį vokus. Biuleteniai išduodami ir pildomi šio aprašo 37 ir 38 punktuose nustatyta tvarka. Rinkėjas, užpildęs rinkimų biuletenius, įdeda juos į vidinį voką ir šį voką užključuoja; vidinį voką ir rinkėjo kortelę įdeda į išorinį voką ir jį užključuoja; išorinį voką atiduoda balsavimo komisijos pirmininkui arba nariui, kuris voką antspauduoja. Antspauduotas išorinis vokas atiduodamas rinkėjui, kuris jį įmeta į balsadėžę.

X SKYRIUS BALSAVIMAS PAŠTU

40. Atstovybės balsavimo komisija galutiniame atstovybės rinkėjų sąrašė (S1 ir S2) esantiems rinkėjams ir pageidaujantiems balsuoti paštu, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas po to, kai iš VRK gauna rinkimų dokumentus, paštu išsiunčia rinkimų dokumentus.

41. Papildomame atstovybės rinkėjų sąrašė (S1a ir S2a)) esantiems rinkėjams rinkimų dokumentus atstovybės balsavimo komisija išsiunčia ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo rinkėjo prašymo ERS pateikimo dienos.

42. Organizuodama balsavimą paštu, atstovybės balsavimo komisija rinkėjui paštu išsiunčia:

42.1. rinkimų biuletenius;

42.2. rinkėjo kortelę;

42.3. vidinį balsavimo voką;

42.4. išorinį balsavimo voką;

42.5. voką, ant kurio užrašytas ar atspausdintas gavėjo – atstovybės – adresas, rinkėjo adresas, rinkėjo kortelės numeris (nurodomas atstovybės balsavimo komisijos sprendimu) ir priklijuotas pašto ženklas, jeigu siunčiamas neapmokėtas atgalinis pašto vokas. Tais atvejais, kai atstovybė, organizuodama balsavimą ne savo rezidavimo valstybėje, neturi galimybių nupirkti pašto ženklo ar siųsti apmokėtą atgalinį pašto voką, siunčiamas tik atgalinis pašto vokas. Atstovybių balsavimo komisija neviršydama Atstovybės URM perduotos rinkimų organizavimo ir vykdymo sąmatos gali priimti sprendimą rinkėjams, balsuojantiems ne Atstovybės rezidavimo valstybėje, rinkimų dokumentus išsiųsti skubiuoju paštu.

42.6. trumpą informaciją rinkėjui, kaip balsuoti paštu (Inf-1) (jeigu vyks pakartotinis balsavimas);

42.7. lipduką „Aš balsavau!“.

43. Rinkimų biuleteniai dešiniajame viršutiniame kampe antspauduojami atstovybės arba herbiniu antspaudu.

44. Rinkimų dokumentų išsiuntimo rinkėjui data pažymima atspausdintame galutiniame arba papildomame rinkėjų sąrašė (S1; S1a, S2 ir S2a) ir elektroniniame sąrašė RINKĖJAI.

45. Balsavimo komisija, t. y. ne mažiau kaip 2 balsavimo komisijos nariai, iš rinkėjo paštu gavusi rinkimų balsavimo dokumentus, popieriniame atstovybės rinkėjų sąrašė ir RINKĖJAI pažymi jų gavimo datą, antspauduoja išorinį voką ir saugo atskiroje balsadėžėje arba seife (antspauduotame voke). Balsadėžei taikomi šio aprašo 30 ir 31 punktuose nurodyti reikalavimai.

46. Jeigu pašto voke balsavimo komisija randa užklijuotą vidinį balsavimo voką bei rinkėjo kortelę neįdėtus į išorinį voką, tada vidinis balsavimo vokas ir rinkėjo kortelė įdedami į išorinį voką ir vokas užklijuojamas.

47. Jeigu ant voko nėra rinkėjo adreso, t. y. negalima nustatyti, koks rinkėjas atsiuntė voką, balsavimo komisijos narys ant voko pažymi gavimo datą. Skaičiuojant balsus ir iš išorinio voko išėmus rinkėjo kortelę, atspausdintuose rinkėjų sąrašuose ir RINKĖJAI pažymima gavimo data. Jeigu balsavimui patalpoje bus naudojami vokai, paštu gautų biuletenių balsai skaičiuojami atskirai.

48. Rinkimų dokumentų gavimo iš rinkėjo data pažymima atspausdintame galutiniame arba papildomame rinkėjų sąrašė (S1 ir S1a; S2 ir S2a) ir RINKĖJAI.

XI SKYRIUS

BALSAVIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINĖSE ĮSTAIGOSE, VADOVAUJAMOSE GARBĖS KONSULINIŲ PAREIGŪNŲ, IR PUNKTUOSE

49. Balsavimas Lietuvos Respublikos konsulinėse įstaigose, vadovaujamosė garbės konsulinių pareigūnų, ir punktuose vyksta atstovybių įsakymų ir VRK patvirtintomis dienomis.

50. Lietuvos Respublikos konsulinėse įstaigose, vadovaujamosė garbės konsulinių pareigūnų, ir punktuose balsavimas paštu nevykdomas, išskyrus atvejus, kuomet balsavimo punktas įsteigiamas valstybėje, kurioje nėra Atstovybės.

51. Punkto balsavimo komisijai rinkimų biuletenius išduoda atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip dviem atstovybės balsavimo komisijos nariams. Balsavimo komisijos narys išduoda rinkėjui rinkimų biuletėnį.

52. Punktas, kuris neturi galimybių naudoti VRKIS, elektroninėmis priemonėmis praneša apie tai atstovybei. Atstovybė, elektroninėmis priemonėmis gavusi iš punkto duomenis apie rinkėją, ABRIS patikrina, ar rinkėjas nėra įrašytas į kitus rinkėjų sąrašus ir ar nėra balsavęs, nedelsdama šį asmenį pažymi ABRIS ir informuoja punktą, kad rinkėjui leidžiama balsuoti.

XII SKYRIUS

STEBĖTOJAI

53. Partijos, kandidatai į Prezidentus ir Europos Parlamento narius, Lietuvos Respublikoje registruotos nevyriausybinės organizacijos, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga, turi teisę skirti ne daugiau kaip po du rinkimų stebėtojus kiekvienoje atstovybės balsavimo komisijoje. Stebėtojo pažymėjimas išduodamas vyresniems kaip 18 metų Lietuvos Respublikos piliečiams kandidato, dėl kurio balsuojama, teikimu arba partijos prašymu, pateiktu atstovybės balsavimo komisijai raštu ar el. paštu, kuriame turi būti nurodyta asmens pavardė, vardas, asmens kodas, atstovybės pavadinimas. Atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas arba kitas balsavimo komisijos narys stebėtojui išduoda stebėtojo pažymėjimą (St-1).

54. Stebėtojai turi teisę stebėti atstovybės balsavimo komisijos veiklą, dalyvauti komisijos posėdžiuose, dalyvauti skaičiuojant balsus ir nustatant rinkimų rezultatus atstovybėse, pasirašyti protokolus, teikti pastabas. Teikimai ir prašymai dėl rinkimų stebėtojų skyrimo balsavimo komisijai turi būti pateikti ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną iki rinkimų dienos. Balsavimo komisija elektroninių ryšių priemonėmis VRK persiunčia prašymus dėl stebėtojų skyrimo ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo tokių prašymų gavimo.

55. Leidimą filmuoti atstovybėje arba punkte balsavimo patalpas rinkimų stebėtojams suteikia atstovybės vadovas arba atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas. Rinkimų stebėtojų veikla neturi trukdyti atstovybės balsavimo komisijos darbo. Jeigu stebėtojas pats pažeidžia Prezidento rinkimų, Rinkimų į Europos Parlamentą arba kitus įstatymus, jo stebėtojo pažymėjimas gali būti anuliuotas balsavimo komisijos pirmininko sprendimu. Apie tokį sprendimą turi būti nedelsiant pranešta VRK. Balsų skaičiavimo ir balsų skaičiavimo protokolų pildymo procedūras fiksuoti vaizdo, garso ar garso-vaizdo priemonėmis galima tik pasirašius nurodytą pasižadėjimą (St-2).

XIII SKYRIUS BALSŲ SKAIČIAVIMO ATSTOVYBĖSE TVARKA

PIRMASIS SKIRSNIS RINKIMŲ BIULETENIŲ APSKAITA ATSTOVYBĖSE RINKIMŲ DIENĄ

56. Rinkimų dieną uždarius balsavimo patalpą, atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 balsavimo komisijos narių, užklijuoja ir antspauduoja balsadėžės angą, surenka atskirai iš kiekvieno balsavimo komisijos nario nepanaudotus rinkimų biuletenius, viešai juos suskaičiuoja, jų skaičių įrašo į balsų skaičiavimo protokolą (Pr-1, Eu-1, galimo Prezidento rinkimų pakartotinio balsavimo metu forma Pr-1 pak) ir pagal parašus rinkėjų sąrašė, pagal rinkėjo korteles patikrina, ar nėra neteisėtai išduotų rinkimų biuletenių.

57. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius balsavimo komisija viešai suskaičiuoja, anuliuoja nukirpdama dešinią viršutinį kampą, sudeda į specialiai tam skirtus vokus ir šiuos vokus antspauduoja. Nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą (Pv1, Pd1). Visi šie biuleteniai ir nukirpti jų kampai sudedami į atskirus specialius vokus, kurie užklijuojami ir antspauduojami. Atstovybės balsavimo komisijoje negali likti nė vieno nesupakuoto biuletenio, išskyrus balsadėžėje ir balsavimo vokuose esančius biuletenius.

58. Punktuose, kuriuose balsavimas vyksta rinkimų dieną, rinkimų biuleteniai yra skaičiuojami, išskyrus tuomet, kai atstovybės balsavimo komisija protokoliniu sprendimu nusprendžia kitaip.

59. Pasibaigus balsavimui punkte, punkto balsavimo komisija, dalyvaujant rinkimų stebėtojams, uždaro balsadėžę, ją užplombuoja arba užklijuoja balsadėžės angą, antspauduoja ją ir pasirašo visi punkto balsavimo komisijos nariai ir rinkimų stebėtojai. Rinkimų dokumentų perdavimo–priėmimo akte nurodomas balsavusių rinkėjų skaičius, rinkimų biuletenių apskaita – išduotų biuletenių, nepanaudotų biuletenių skaičius. Užantspauduota balsadėžė kartu su rinkėjų sąrašais ir rinkimų dokumentų perdavimo aktu saugiai atvežama į atstovybę ir perduodama atstovybės balsavimo komisijai. Atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas kartu su balsavimo komisijos nariais patikrina balsadėžę, ar ji nėra pažeista. Patikrinus balsadėžę, ji atidaroma. Suskaičiuojami punkte balsavusių

rinkėjų rinkimų biuleteniai. Atstovybė surašo vieną bendrą atstovybės balsų ir punkto balsų skaičiavimo protokolą.

ANTRASIS SKIRSNIS BALSŲ SKAIČIAVIMAS ATSTOVYBĖS PATALPOSE IR PUNKTUOSE

60. Atstovybės balsavimo komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, apžiūri balsadėžę: ar nepažeistas antspaudas, ar nėra kitų požymių, liudijančių, kad ji galėjo būti atidaryta. Jeigu komisija priima sprendimą, kad balsadėžė buvo pažeista, apie tai surašomas aktas, balsai neskaičiuojami ir nedelsiant pranešama VRK. Įsitikinus, kad balsadėžė nebuvo pažeista, ji atidaroma.

61. Atstovybės balsavimo komisija balsavusių rinkėjų balsus skaičiuoja Prezidento rinkimų įstatymo 67 straipsnyje ir Rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 78 straipsnyje nustatyta tvarka

62. Jeigu balsavimas atstovybės patalpoje buvo vykdomas naudojant išorinį ir vidinį vokus, balsavimo komisija balsavusių rinkėjų balsus skaičiuoja Prezidento rinkimų įstatymo 68 straipsnyje ir Rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 79 straipsnyje nustatyta tvarka.

TREČIASIS SKIRSNIS BALSAVUSIŲ PAŠTO VOKAIS RINKĖJŲ APSKAITA IR JŲ PADUOTŲ BALSŲ SKAIČIAVIMAS

63. Suskaičiavus balsadėžėje rastus rinkimų biuletenius, pradedami skaičiuoti balsavimo paštu vokais gauti balsai.

64. Atstovybės balsavimo komisija balsavusių rinkėjų balsus skaičiuoja Prezidento rinkimų įstatymo 68 straipsnyje ir Rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 79 straipsnyje nustatyta tvarka.

65. Balsavimo komisijos narys pateikia neatplėštus visus išorinius balsavimo paštu vokus. Šių išorinių balsavimo paštu vokų skaičiai paskelbiami ir įrašomi į balsų skaičiavimo protokolą (Pr-1, Eu-1, galimo Prezidento rinkimų pakartotinio balsavimo metu forma Pr-1 pak). Išoriniai balsavimo paštu vokai po vieną atplėšiami.

66. Iš išorinio balsavimo paštu voko išimama rinkėjo kortelė, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė ir rinkėjo kortelės numeris, šie duomenys sutikrinami su atstovybės atspausdinto rinkėjų sąrašo duomenimis arba RINKĖJAI. Atspausdintame **atstovybės rinkėjų sąrašė prie rinkėjo, kurio balsas gautas paštu, pavardės (vietoj rinkėjo parašo) įrašoma „Balsavo paštu“ arba „BP“ ir pažymima ABRIS, kad rinkėjas balsavo paštu.**

67. Vidinis balsavimo paštu vokas antspauduojamas atstovybės arba herbiniu antspaudu. Jeigu išoriniame balsavimo paštu voke esančioje rinkėjo kortelėje įrašytas asmuo, kurio nėra atstovybės rinkėjų sąrašė, arba rinkėjų sąrašė yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo atstovybės patalpoje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo paštu vokas, arba išoriniame voke nėra rinkėjo kortelės ar jos yra kelios, arba išoriniame balsavimo paštu voke yra įdėta daugiau kaip vienas vidinis balsavimo paštu vokas, toks balsavimo paštu vokas pripažįstamas netinkamu. Ant netinkamu pripažintame išoriniame balsavimo paštu voke esančio vidinio balsavimo paštu voko (vokų) antspaudas nededamas, vidinis balsavimo paštu vokas perbraukiamas, neatplėšiamas, ant jo užrašoma „Neantspauduojamas“ ir nurodoma, dėl ko balsavimo paštu vokas pripažįstamas netinkamu.

Netinkamais pripažintų vokų turinys atstovybės balsų skaičiavimo protokole neskaičiuojamas, tačiau įrašomas šių vokų skaičius į neantspauduotų vidinių vokų apskaitą.

68. Antspauduotas vidinis balsavimo paštu vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus.

69. Baigus peržiūrėti visus paštu gautus vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo paštu vokai. Jeigu balsavimo paštu voke yra daugiau kaip vienas rinkimų biuletenis, visi balsavimo paštu voke esantys biuleteniai pripažįstami negaliojančiais. Toliau balsai skaičiuojami Prezidento rinkimų įstatymo 67 straipsnyje ir Rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo 78 straipsnyje nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS ATSTOVYBĖS BALSŲ SKAIČIAVIMO PROTOKOLAI

70. Atstovybės ir punkto balsavimo komisija pildo balsų skaičiavimo protokolų formas (Pr-1; Eu-1, galimo Prezidento rinkimų pakartotinio balsavimo metu forma Pr-1 pak). Balsų skaičiavimo protokolai pildomi Prezidento rinkimų įstatymo 69 straipsnyje ir rinkimų į Europos parlamentą įstatymo 80 straipsnyje nustatyta tvarka.

71. Atstovybės balsavimo komisija atstovybės balsų skaičiavimo protokolų duomenis įveda į kompiuterinę programą – VRKIS Rinkimų dienos duomenų perdavimo posistemę „Rinkimų vedlys“ (toliau – VEDLYS). Balsavimo komisijų nariai prisijungia prie VEDLYS.

72. Punkto balsavimo komisija punkto balsų skaičiavimo protokolus užpildo, pasirašo, antspauduoja ir elektroninėmis ryšio priemonėmis išsiunčia Atstovybės balsavimo komisijai. Atstovybės balsavimo komisija visus protokole esančius skaičius susumuoja ir įveda į VEDLĮ.

73. Atstovybės balsavimo komisijos balsų skaičiavimo protokolus, atspausdintus iš VEDLYS, pasirašo balsavimo komisijos pirmininkas ir jos nariai. Protokolus pasirašo atstovybės vadovas ir rinkimų stebėtojai. Balsavimo protokolai antspauduojami atstovybės arba herbiniu antspaudu.

74. Atstovybės balsų skaičiavimo protokolai (originalai) iki 2019 m. birželio 26 d. greituoju paštu išsiunčiami tiesiogiai VRK (ne diplomatinio paštu per Užsienio reikalų ministeriją). Rinkimų biuleteniai, rinkėjų kortelės, panaudoti vidiniai ir išoriniai vokai, balsavimo komisijos rašytiniai pasižadėjimai, rinkėjų sąrašai ir kita rinkimų medžiaga saugoma atstovybėse, iki VRK priims atskirą sprendimą apie šių dokumentų sunaikinimą pagal aktą. Apie tai atstovybės VRK informuos atskiru pranešimu.

PENKTASIS SKIRSNIS PIRMUMO BALSŲ SKAIČIAVIMAS

75. Kai suskaičiuojami rinkimų į Europos Parlamentą biuleteniai ir balsavimo komisija užpildo ir pasirašo balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį (Eu-1), pradedami skaičiuoti pirmumo balsai ir pildoma balsų skaičiavimo protokolo II dalis Eu-1(II).

76. Atstovybės ar punkto balsavimo komisija gali nuspręsti pirmumo balsus skaičiuoti kitą kartą, bet ne vėliau kaip po 24 valandų. Jeigu nusprendžiama pirmumo balsus skaičiuoti kitą kartą, biuleteniai, kurie turės būti skaičiuojami, sudedami į voką ar vokus (paketus). Jis antspauduojamas ir ant jo pasirašo balsavimo komisijos pirmininkas ir ne mažiau kaip 3/5 balsavimo komisijos narių. Punte ant voko pasirašo ne mažiau kaip 3/5 punkto balsavimo komisijos narių. Vokas ar vokai

(paketai) įdedami į seifą. Jeigu balsavimo komisija pirmumo balsus skaičiuoja kitą kartą, vokas ar vokai (paketai) išimami iš seifo, perskaičiuojami voke (pakete) esantys biuleteniai ir pradedamas pirmumo balsų skaičiavimas. Suskaičiavus užpildoma balsų skaičiavimo protokolo II dalis (Eu-1 (II-2)).

77. Pirmumo balsams skaičiuoti balsavimo komisijos pirmininkas komisijos narius suskirsto į skaičiavimo grupes. Skaičiavimo grupę paprastai sudaro du komisijos nariai. Komisijos pirmininkas prižiūri, kaip laikomasi įstatymų reikalavimų, organizuoja komisijos darbą ir stebi, kaip dirba grupė (grupės). Atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas įgalioja atsakingą punkto balsavimo komisijos narį, kuris prižiūri, kaip laikomasi įstatymų reikalavimų, organizuoja komisijos darbą ir stebi kaip dirba grupė (grupės). Jeigu yra neaiškumų dėl pirmumo balsų skaičiavimo, atstovybės balsavimo komisijos pirmininkas ar įgaliotas punkto balsavimo komisijos narys patikrina pirmumo balsų skaičiavimą.

78. Balsavimo komisijos pirmininkas balsavimo komisijos nariams įteikia biuletenius.

79. **Pirmasis darbo etapas.** Biuleteniai suskaičiuojami atkreipiant dėmesį ir į tai, ar visuose biuleteniuose yra balsuota už biuletenyje nurodytą kandidatų sąrašą. Jeigu aptinkama tokių biuletenių, kurie, skaičiavimo grupės narių nuomone, yra negaliojantys arba priskirti ne tam sąrašui, jie atidedami į šalį ir jų skaičius vėliau balsavimo komisijos sprendimu įrašomas į protokolo II dalį. Pirmasis etapas baigiamas užpildžius protokolo II dalies bendrojo skyriaus **1, 2, 3, 4 ir 5 punktus** (Eu-1 II).

80. **Antrasis darbo etapas.** Biuleteniai sugrupuojami į biuletenius, kuriuose rinkėjas pažymėjo nors vieną iš 5 pirmumo balsų, ir biuletenius, kuriuose nėra pažymėta nė vieno pirmumo balso. Šių biuletenių skaičius įrašomas pirmumo balsų skaičiavimo protokole (Eu-1 (II)).

81. **Trečiasis darbo etapas.** Pirmumo balsai pažymimi pirmumo balsų skaičiavimo lape (Eu-1 (II-3)). Pirmumo balsų lapuose nurodoma: skaičiavimo grupės narių pavardės, kandidatų sąrašo pavadinimas ir rinkimų numeris. Pirmumo balsai skaičiuojami taip:

81.1. vienas iš skaičiavimo grupės narių paima vieną biuletenį, perskaito pirmumo balsų numerius. Pirmumo balsų numeriai iš biuletenio skaitomi didėjančia tvarka;

81.2. kitas skaičiavimo grupės narys pirmumo balsų skaičiavimo lape (Eu-1 (II-3)) prie perskaityto numerio padeda sutartą ženklą. Skaitantysis stebi, ar teisingai įrašomi pirmumo balsai. Rašantysis gali pažiūrėti, ar teisingi skelbiami numeriai. Jeigu skaičiavimo grupė nesutaria, kokį numerį parašė rinkėjas, toks biuletenis atidedamas ir vėliau dėl šio numerio nustatymo komisija sprendžia balsuodama. Rinkėjų parašytos pavardės, vardai, kiti įrašai ar nenustatytoje biuletenio vietoje parašyti skaičiai nėra įstatymo nustatytas būdas balsuoti už kandidatų pirmumą. Taip pažymėti pirmumo balsai neskaičiuojami. Jeigu rinkėjas tą patį kandidato numerį į vieną biuletenį įrašė du ir daugiau kartų, kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas pirmumo balsas;

81.3. jeigu vieno kurio nors kandidato pirmumo balsų žymos netelpa viename pirmumo balsų skaičiavimo lape (Eu-1 (II-3)), imamas kitas lapas ir jame pažymima visa tai, kas ir pirmajame;

81.4. jeigu rinkimų stebėtojai ar komisijos nariai pareiškė pastabų dėl skaičiavimo grupės skaičiavimo netikslumų ir pareikalavo perskaičiuoti pirmumo balsus, juos perskaičiuoja kita skaičiavimo grupė arba balsavimo komisijos pirmininkas, jeigu balsavimo komisijos narių yra tik du;

81.5. pirmumo balsų skaičiavimo lapus pasirašo balsus skaičiavusi skaičiavimo grupė. Ji įrašo skaičiavimo pabaigos laiką ir prideda prie balsų skaičiavimo protokolo;

81.6. užpildžius pirmumo balsų skaičiavimo lapus, suskaičiuojamas bendras kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius, kuris įrašomas lapo dešinėje pusėje. Visi kandidatų pirmumo balsai sudedami;

81.7. kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius įrašomas į balsavimo komisijos balsų skaičiavimo protokolo II dalį (Eu-1 (II-2)). Protokolą pasirašo pirmumo balsus skaičiavę komisijos nariai. Paskui kiekvieno kandidatų sąrašo biuletenių, be pirmumo balsų, skaičius ir gautų pirmumo balsų skaičius įrašomi į protokolo (Eu-1 (II-2)) atitinkamą langelį;

81.8. visi suskaičiuoti biuleteniai sudedami į voką pagal kandidatų sąrašus. Vokas užklijuojamas, aprašomas jo turinys ir antspauduojamas atstovybės arba herbinio antspaudu.

82. **Kai pirmumo balsai skaičiuojami kitą kartą**, balsavimo komisijos pirmininkas, stebint balsavimo komisijos nariams, išima iš seifo paketą. Patikrinama, ar paketas neatplėštas, ar nepažeistas antspaudas. Balsavimo komisijos pirmininkas atplėšia paketą ir išima vokus su biuleteniais. Toliau pirmumo balsai skaičiuojami vadovaujantis pirmiau aprašyta tvarka.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

PO RINKIMŲ DIENOS GAUTŲ PAŠTO VOKAIS PADUOTŲ BALSŲ SKAIČIAVIMAS

83. Jeigu atstovybė paštu vokus su rinkimų dokumentais gauna po rinkimų dienos:

83.1. jeigu atstovybė ar punktas balsavimo dokumentus gauna iki 2019 m. gegužės 17 d. (imtinai) ir gegužės 31 d. (imtinai) ir ant voko išsiuntimo data (pašto spaudas) yra ne vėlesnė negu 2019 m. gegužės 12 d. ir gegužės 26 d. ir tokių vokų gauta ne mažiau kaip trys, balsai yra skaičiuojami taip, kaip nurodyta Aprašo VIII skyriaus trečiajame skirsnyje. Tokiu atveju yra surašomas protokolas (Pf-1). Jeigu pašto spaudo data neaiškiai matoma arba pašto spaudo nėra, atstovybės balsavimo komisija posėdyje priima sprendimą dėl tokių vokų skaičiavimo. Balsavimo komisija, priimdama sprendimą, kiekvienu atveju turi atsižvelgti, iš kokios vietovės yra gautas vokas, ir žinoti tos šalies pašto pristatymo galimybes. Gavus vokus su neaiškiai matomu pašto spaudu ar be pašto spaudo, ne mažiau kaip du balsavimo komisijos nariai ant voko pažymi gavimo datą ir pasirašo. Atstovybės balsavimo komisija atstovybės balsų skaičiavimo protokolą duomenis įveda į VEDLĮ. Tuo atveju, jeigu nėra galimybių balsų skaičiavimo protokolą duomenų įvesti į VEDLĮ, balsavimo komisija surašo papildomus balsavimo komisijos balsų skaičiavimo protokolus (Pr-1p, Pr-1p; Eu-1, Eu-1p; Eu-1(II); Eu-1(II)p, galimo Prezidento rinkimų pakartotinio balsavimo metu forma Pr-1p pak). Balsai, kurie buvo įrašyti į 2019 m. gegužės 12 d. ir gegužės 26 d. balsų skaičiavimo protokolus, papildomuose protokoluose nesumuojami. Papildomas balsų skaičiavimo protokolas (Pr-1p, Eu-1p, Eu-1 (II) Eu-1 (II)p, galimo Prezidento rinkimų pakartotinio balsavimo metu forma Pr-1p pak) pradedamas pildyti tik nuo paštu gautų vokų skaičiaus langelio.

83.2. papildomi protokolai atspausdinti iš VEDLIO VRK siunčiami el. priemonėmis atsiunčiami iki gegužės 15 d. (imtinai), o pakartotinio balsavimo metu iki gegužės 31 d. (imtinai). Šie vokai, prasidėjus galimiems pakartotiniams Prezidento rinkimams, turi būti saugojami atskiroje balsadėžėje ar užklijuotame ir antspauduotame didesniame voke, seife;

83.3. jeigu atstovybė balsavimo dokumentus gauna po gegužės 19 d., o pakartotinio balsavimo metu – po gegužės 31 d., rinkėjų balsai yra neskaičiuojami ir vokai neatplėšiami. Balsavimo komisija dėl šių gautų vokų surašo protokolą (Pf-1) ir nusiunčia VRK elektroninėmis priemonėmis iki 2019 m. birželio 26 d.

